

Τα καλά απόβλητα είναι αυτά που δεν παράχθηκαν ποτέ!

**WASP
Tool**

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τη διαχείριση των αποβλήτων
για εκπαιδευτικούς και μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Η παρούσα έκδοση χρηματοδοτήθηκε από το έργο **LIFE10 ENV/GR/622 WASP Tool** το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE+ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το περιεχόμενό της δεν εκφράζει απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

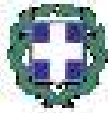
Επιμέλεια έκδοσης: **Θάνος Ιωάννου, Κάτια Λαζαρίδη**

Επιμέλεια παραγωγής / Σχεδιασμός: **Water-Waste.com** / Στέλιος Βάζος

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο 2014, www.hua.gr

ISBN: 978-960-86818-8-0

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Δ' ΑΘΗΝΑΣ

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Τα καλά απόβλητα είναι αυτά που δεν παράχθηκαν ποτέ!

*Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τη διαχείριση αποβλήτων
για εκπαιδευτικούς και μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.*

*Οι δραστηριότητες αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο
του Τοπικού Δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης:*

«Πώς θα μειώσω τα σκουπίδια μου;»
που συντόνισε η Δ.Δ.Ε. Δ' Αθήνας με την υποστήριξη του WASP Tool.

Εισαγωγή

Ο καλύτερος τρόπος για να αντιμετωπίσεις ένα ζήτημα, είναι να μην το αφήσεις να δημιουργηθεί. Στο δυσεπίλυτο πρόβλημα της διαχείρισης αποβλήτων, ο δρόμος για μια αποτελεσματική στρατηγική περνάει από την πρόληψη της παραγωγής τους, έναν σταθμό στον οποίο οφείλει να σταθεί και να περιηγηθεί η εκπαιδευτική διαδικασία.

Πάνω σε αυτήν τη θεωρητική πλατφόρμα της πρόληψης αποβλήτων, που προωθείται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία, στηρίζεται το τριετές Έργο LIFE «**WASP Tool*- Ανάπτυξη και επίδειξη ενός εργαλείου για την υποστήριξη της πρόληψης αποβλήτων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση**», το οποίο ξεκίνησε να υλοποιείται τον Οκτώβριο του 2011 και ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2014.

Κύριος στόχος του έργου είναι να συνδράμει την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην επιλογή και την εφαρμογή της καταλληλότερης Στρατηγικής Πρόληψης Αποβλήτων για τις τοπικές συνθήκες, μέσω της ανάπτυξης ενός διαδικτυακού έμπειρου συστήματος υποστήριξης λήψης αποφάσεων, του εργαλείου WASP-Tool. Το εργαλείο αυτό βασίζεται σε τοπικά αλλά και ευρύτερα, εθνικά ή περιφερειακά στοιχεία σχετικά με τη σύσταση των αποβλήτων και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά μιας περιοχής. Με βάση τα δεδομένα από τη διεθνή εμπειρία αλλά και τις πιλοτικές δράσεις του έργου στην Κρήτη και την Κύπρο, εξετάζει την αποτελεσματικότητα διαφόρων στρατηγικών πρόληψης αποβλήτων, όπως ενδεικτικά, εκστρατείες για τη μείωση των τροφικών αποβλήτων και δράσεις οικιακής κομποστοποίησης. Με χρήση κατάλληλου αλγόριθμου και συντελεστών βαρύτητας που καθορίζει ο χρήστης, το εργαλείο εκτιμά το όφελος της εφαρμογής της κάθε στρατηγικής ή συνδυασμού στρατηγικών κάτω από τις δεδομένες τοπικές συνθήκες, με τελικό σκοπό την επιλογή της καλύτερης λύσης. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι η ευκολία εφαρμογής του, που το καθιστά εξαιρετικά προσιτό και φιλικό προς κάθε – ειδικευμένο και ανειδίκευτο σε θέματα αποβλήτων – χρήστη.

Έτσι, το WASP-Tool μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως μέσο ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης μαθητών, συνδέοντας τη μάθηση με την πράξη και καλλιεργώντας την περιβαλλοντική παιδεία στους αυριανούς αποφασίζοντες. Το εργαλείο είναι διαθέσιμο σε κάθε ενδιαφερόμενο μέσω της ιστοσελίδας του Έργου (<http://wasptool.hua.gr>).

Το **WASP-Tool** έχει δοκιμαστεί σε πραγματικές συνθήκες, από τρεις φορείς διαχείρισης στερεών αποβλήτων, δύο στην Κρήτη και έναν στην Κύπρο, με σκοπό να αναδειχθούν και να υλοποιηθούν οι τέσσερις καταλληλότερες δράσεις πρόληψης αποβλήτων στην περιοχή ευθύνης του κάθε φορέα.

Πέρα από την ανάπτυξη του εργαλείου και την εφαρμογή δράσεων πρόληψης, το έργο έχει αναπτύξει εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών για την αναγκαιότητα και τους τρόπους μείωσης των αποβλήτων που παράγουν. Και επειδή οι βάσεις μπαίνουν στις βαθμίδες της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το έργο WASP Tool είχε κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη του Τοπικού Δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «**Πώς θα μειώσω τα σκουπίδια μου;**». Η υποστήριξη και συμμετοχή του στο Δίκτυο γίνεται με παρουσιάσεις των αποτελεσμάτων του έργου σε σχολεία και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, επιδείξεις οικιακής κομποστοποίησης σε σχολεία, με την παροχή εκπαιδευτικού υλικού, την κάλυψη του κόστους της παρούσας έκδοσης και τη φιλοξενία των έργων του Δικτύου στην ιστοσελίδα του

*WASP Tool: η ονομασία WASP είναι ακρωνύμιο των λέξεων WASTE Prevention (Πρόληψη Αποβλήτων)

έργου WASP Tool, που φιλοξενείται στο διαδικτυακό χώρο του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου.

Ανάδοχοι του έργου είναι το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (συντονιστής), η Διαδημοτική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Δ.Ε.ΔΙ.Σ.Α.) του νομού Χανίων, ο Ενιαίος Σύνδεσμος Διαχείρισης Αποβλήτων Κρήτης (Ε.Σ.Δ.Α.Κ.), ο Δήμος Παραλιμνίου στην Κύπρο και οι μελετητικές εταιρείες ΕΠΕΜ στην Ελλάδα και ENVITECH στην Κύπρο.

Κάτια Λαζαρίδη

Καθηγήτρια,

Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Η ιστορία πίσω από το Τοπικό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Η ίδρυση, η λειτουργία και ο συντονισμός του Τοπικού Δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΤΔΠΕ) με θέμα: «Πώς θα μειώσω τα σκουπίδια μου;» προέκυψαν αρχικά, ως μία προσπάθεια απάντησης της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δ' Αθήνας στους προβληματισμούς και τα ερωτήματα μαθητών και εκπαιδευτικών σχετικά με τα απόβλητα στις γειτονιές και τα σχολεία τους.

Η ίδρυση και τριετής λειτουργία του ΤΔΠΕ εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2012 και το συντονισμό του ανέλαβε ο Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κος Ιωάννου Αθανάσιος. Οι στόχοι του ήταν δύο: α) να αποτελέσει πεδίο για γόνιμο προβληματισμό και ανταλλαγή ιδεών ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς σχετικά με τρόπους και πρακτικές πρόληψης και μείωσης των απορριμμάτων και β) να αναδειχθούν οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις της διαχείρισης των αποβλήτων εν γένει και ειδικότερα της πρόληψης και μείωσης των αποβλήτων.

Για την επίτευξη των στόχων του το ΤΔΠΕ αξιοποίησε την ειδική επιστημονική καθοδήγηση και υποστήριξη του Τμήματος Γεωγραφίας της Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, το οποίο αποτέλεσε ιδρυτικό μέλος του. Αφορμή για την ανάπτυξη της συνεργασίας δόθηκε όταν το Τμήμα Γεωγραφίας ανέλαβε την εφαρμογή του ευρωπαϊκού προγράμματος "LIFE10 ENV/GR/622 -Development and Demonstration of a Waste Prevention Support Tool for Local Authorities" (WASP Tool εν συντομία). Το πρόγραμμα έχει ως στόχο να βοηθήσει την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αφενός να επιλέξει και να εφαρμόσει την καταλληλότερη στρατηγική για την πρόληψη των αποβλήτων, αφετέρου να ενημερώσει τους πολίτες σχετικά με την ανάγκη και τους τρόπους μείωσης των απορριμμάτων που παράγουν. Σε αυτό το γενικότερο πλαίσιο, το ΤΔΠΕ συνέβαλε στην ανάπτυξη ενός δικτύου πρόληψης αποβλήτων σε επίπεδο σχολικής μονάδας, όπως και στην ενημέρωση της σχολικής κοινότητας και της τοπικής κοινωνίας για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Όμως, το σημαντικότερο χαρακτηριστικό του ΤΔΠΕ ήταν η προσπάθεια να προσεγγιστεί με εκπαιδευτικούς-παιδαγωγικούς όρους το ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων. Με την αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων, οι εξειδικευμένες επιστημονικές γνώσεις, μετασχηματίστηκαν σε διδακτικούς στόχους, συνδυάστηκαν με παιδαγωγικά εργαστήρια και εμπλουτίστηκαν με κατάλληλες εκπαιδευτικές τεχνικές. Άλλωστε τα θέματα που αφορούν στη διαχείριση αποβλήτων μπορούν να συσχετιστούν άμεσα και με την προτεινόμενη θεματολογία των δύο τελευταίων ετών της Δεκαετίας της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη από την UNESCO (δηλαδή «2012-13: Ανθρωπογενές περιβάλλον και αειφόρος διαχείριση» και «2013-14: Ενεργοί πολίτες»).

Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα, συμμετείχαν ενεργά στο ΤΔΠΕ 17 σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με 40 εκπαιδευτικούς και 400 μαθητές περίπου, καθώς και 10 σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Δ' Αθήνας) με 44 εκπαιδευτικούς και 700 μαθητές περίπου, αφ ενός αποδεικνύει το ενδιαφέρον της σχολικής κοινότητας για τους θεματικούς άξονες του ΤΔΠΕ αφετέρου μας κάνει να αισιοδοξούμε ότι οι στόχοι του ΤΔΠΕ σε τοπικό επίπεδο επιτεύχθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό.

Συγκεκριμένα, με αφορμή τη διαχείριση των αποβλήτων, μέσω των σχετικών προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που εκπονήθηκαν στις σχολικές μονάδες, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν, ευαισθητοποιήθηκαν εξέφρασαν τις απόψεις τους, ανέπτυξαν επιχειρήματα, δημιούργησαν, συνεργάστηκαν και προσπάθησαν για εξεύρεση συναινετικών λύσεων που συμβιβάζουν τις κοινωνικές απαιτήσεις με την οικονομική πραγματικότητα και την περιβαλλοντική προστασία. Επιπλέον, απόδειξη της επι-

τυχημένης και παραγωγικής διετούς συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών του ΤΔΠΕ αποτελεί το παρόν εκπαιδευτικό υλικό το οποίο απαρτίζεται από δύο τόμους με δραστηριότητες, ένα τόμο που προορίζεται για εκπαιδευτικούς και μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ένα τόμο για εκπαιδευτικούς και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ευελπιστούμε ότι μέχρι το τέλος της τριετούς έγκρισης λειτουργίας του ΤΔΠΕ οι συμμετέχοντες θα είναι περισσότεροι, η γόνιμη συνεργασία θα επεκταθεί και οι προσπάθειές μας θα ευαισθητοποιήσουν περισσότερους μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Η Διευθύντρια της ΔΔΕ Δ΄ Αθήνας

Δρ. Ιατρίδου Μαρία

Εκπαιδευτική δραστηριότητα: Γνωρίζομαστε με τη βοήθεια των αποβλήτων και γνωρίζουμε τα απόβλητα μέσα από φωτογραφίες

Ιωάννου Θάνος, Φωτιάδης Μιχάλης

Λέξεις-κλειδιά:

παιχνίδι γνωριμίας, φωτογραφίες, συναισθήματα, απόβλητα

Πραγματικές συνθήκες εφαρμογής:

Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Καλλιθέας, 20 εκπαιδευόμενοι - μαθητές, 3 διδακτικές ώρες.

Προτεινόμενες συνθήκες εφαρμογής:

μαθητές 15-18 ετών, χρονική διάρκεια εφαρμογής στην τάξη: 2-3 διδακτικές ώρες

Εισαγωγικό σημείωμα για τον εκπαιδευτικό

Σκουπίδια: στάσεις και συναισθήματα

Η προσωπική σχέση του καθενός με τα απορρίμματα θυμίζει συχνά τη στρουθοκάμηλο. Πρόκειται για τα (παρα)προϊόντα της κοινωνίας μας που συνήθως τα θέλουμε αόρατα με το να μην τα βλέπουμε και αδιανόητα με το να μην τα σκεφτόμαστε, όπως εύστοχα παρατηρεί ο Ζίγκμουντ Μπάουμαν. Πρόκειται για τα πάντοτε απαραίτητα, αν και ανομολόγητα συστατικά της παραγωγής. Ο όγκος των παραγόμενων σκουπιδιών μας, όσο καλά και να τα κρύβουμε, μαρτυρά σημαντικά κομμάτια της πολύ πρόσφατης καταναλωτικής ιστορίας μας.

Υπάρχουν ζητήματα που καλούμαστε να διερευνήσουμε, όπως για παράδειγμα το ποιος παράγει τα σκουπίδια. Μήπως εμείς; Μήπως οι εταιρείες; Ποια είναι τελικά η σχέση μας με τις τελευταίες και ποια η συμβολή παραγόντων όπως η διαφήμιση στην ανάπτυξη της; Επιπλέον, ο χρόνος μεταξύ της δημιουργίας της πρώτης έντονης επιθυμίας για απόκτηση ενός προϊόντος και της σταδιακής υποβάθμισής της μειώνεται δραστικά. Αυτός ο υποκειμενικός φετιχισμός, παρά τις απογοητεύσεις που προκαλεί, παραμένει πάντα ζωντανός. Βέβαια, στην περίοδο της οικονομικής κρίσης που διερχόμαστε, αυτοί οι προβληματισμοί μπορεί να θεωρούνται περιττοί. Θα μπορούσε όμως να αποτελέσουν την αφετηρία για αναστοχασμό και επανεξέταση του κυρίαρχου μοντέλου ανάπτυξης.

Σκουπίδια και περιβαλλοντική εκπαίδευση

Στα σχετικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, μέσω της συνεργατικής μάθησης και της ενεργού συμμετοχής, οι μαθητές μπορούν να μετεξελιχθούν σε παραγωγούς της γνώσης, αναπτύσσοντας παράλληλα δράσεις στο πλαίσιο της σχολικής τάξης ή και ολόκληρου του σχολείου. Αποφεύγοντας τη μονοδιάστατη προσέγγιση της ανακύκλωσης μπορούν να αναδείξουν ζητήματα όπως η μείωση, ή η επαναχρησιμοποίηση, που συνήθως αγνοούνται.

Στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διδακτικής πρότασης για εφαρμογή προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με κεντρικό θέμα τη διαχείριση των απορριμμάτων, οι παρακάτω δύο δραστηριότητες θα μπορούσαν να αποτελέσουν το εναρκτήριο λάκτισμα.

Παιχνίδι γνωριμίας (Προτεινόμενη διάρκεια 30')

Τα παιχνίδια γνωριμίας συμβάλλουν στην κοινωνικοποίηση των μαθητών, δημιουργώντας κλίμα ασφάλειας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να επιτευχθεί με όσο το δυνατό περισσότερο φυσικό τρόπο και μπορεί να οδηγήσει στην ομαλή διεξαγωγή των μελλοντικών δραστηριοτήτων της ομάδας.

Στη δραστηριότητα αυτή κάθε μαθητής χρησιμοποιεί ένα φύλλο εργασίας όπως αυτό που ακολουθεί. Κινούμενοι στο χώρο οι μαθητές ανταλλάσσουν μεταξύ τους ερωτήσεις, οι απαντήσεις των οποίων εκφράζουν τις απόψεις των ερωτώμενων για ζητήματα που σχετίζονται κυρίως με προσωπικές αντιλήψεις και συμπεριφορές για τη διαχείριση των απορριμμάτων. Όταν κάθε μαθητής βρει «κάποιον που...» γράφει το όνομά του στην αντίστοιχη θέση της δεξιάς στήλης του

πίνακα και συνεχίζει με τον επόμενο. Τελικός στόχος του παιχνιδιού είναι ο καθένας να συναντήσει όσο το δυνατό περισσότερους μαθητές με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, μέσα στα όρια του δεδομένου χρόνου, με σκοπό να σημειώσει ένα όνομα για κάθε ερώτηση.

Δραστηριότητες με εικόνες (Προτεινόμενη διάρκεια 80')

Η χρήση των εικόνων και η σχετική δυναμική που αναπτύσσεται μεταξύ αυτών και των λέξεων, σε μια παιδαγωγική διαδικασία, έχει αλλάξει τον τρόπο θεώρησης της παραδοσιακής έννοιας του «κειμένου». Η αυξημένη χρήση των εικόνων, λόγω και της ανάπτυξης της ψηφιακής τεχνολογίας, έχει συμβάλλει σημαντικά στην εφαρμογή διδακτικών τεχνικών που προωθούν την κριτική σκέψη.

Σε κάθε περίπτωση, η χρήση εικόνων, όπως οι φωτογραφίες, για παιδαγωγικούς σκοπούς, συνδυάζεται με δομημένες δραστηριότητες που μπορεί να οδηγήσουν σε ανάλυση συναισθημάτων, αξιών, στάσεων και συμπεριφορών.

Στη δραστηριότητα που ακολουθεί οι μαθητές, αφού παρατηρήσουν κάποιες φωτογραφίες που βρίσκονται σε διαφορετικά σημεία στο χώρο, καλούνται καταρχάς να περιγράψουν τα συναισθήματά τους ή τις σκέψεις τους. Σε δεύτερη φάση διαβαθμίζουν τις εικόνες σε μία δεδομένη κλίμακα με χρήση κάποιων προσδιορισμών.

Σημείωση: Οι φωτογραφίες είναι ενδεικτικές. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει διαφορετικές, που να αναδεικνύουν περισσότερες διαστάσεις του ζητήματος.

1ο Φύλλο εργασίας

Παιχνίδι γνωριμίας

Ρωτώντας με τυχαία σειρά τα άτομα που βρίσκονται στην αίθουσα βρείτε κάποιον που «.....». Όταν τον βρείτε σημειώστε το όνομα του. Συνεχίστε για να βρείτε το επόμενο άτομο που «.....», μέχρι να συμπληρώσετε τον πίνακα ή να τους ρωτήσετε όλους.

Βρες κάποιον/κάποια που:

Όνομα

ανησυχεί για την αύξηση των αποβλήτων σε παγκόσμια/περιφερειακή/εθνική/τοπική κλίμακα

είναι σίγουρος για τη διαφορά ανάμεσα στην ανακύκλωση αποβλήτων και τη μείωση των αποβλήτων

πιστεύει ότι η αλλαγή στις καταναλωτικές του συνήθειες θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των αποβλήτων που παράγει

γνωρίζει κάποιον που πιστεύει ότι αν διαβάζει «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από ηη/μμ/χχ» στην ετικέτα ενός προϊόντος πρέπει να το πετάξει την επόμενη ημέρα από αυτή που αναγράφεται στην ετικέτα

μπορεί να σκεφτεί αλλαγές που έγιναν για να μειώσουμε τα απόβλητα μας ως χώρα

έχει ακούσει ή διαβάσει για τα προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει στην υγεία μας η μη ορθή διαχείριση αποβλήτων (π.χ. ανεξέλεγκτη καύση, παράνομη απόθεση).

μπορεί να σκεφτεί αλλαγές που έγιναν για να μειωθούν τα οργανικά απόβλητα (π.χ. κλαδέματα, φλούδες από φρούτα) στο Δήμο του

νομίζει ότι τα παιδιά του δεν θα μπορέσουν να συνεχίσουν να ζουν με τον ίδιο τρόπο

συμμετείχε σε δράση και/ή ενημέρωση με στόχο τη μείωση των αποβλήτων στην τοπική κοινωνία

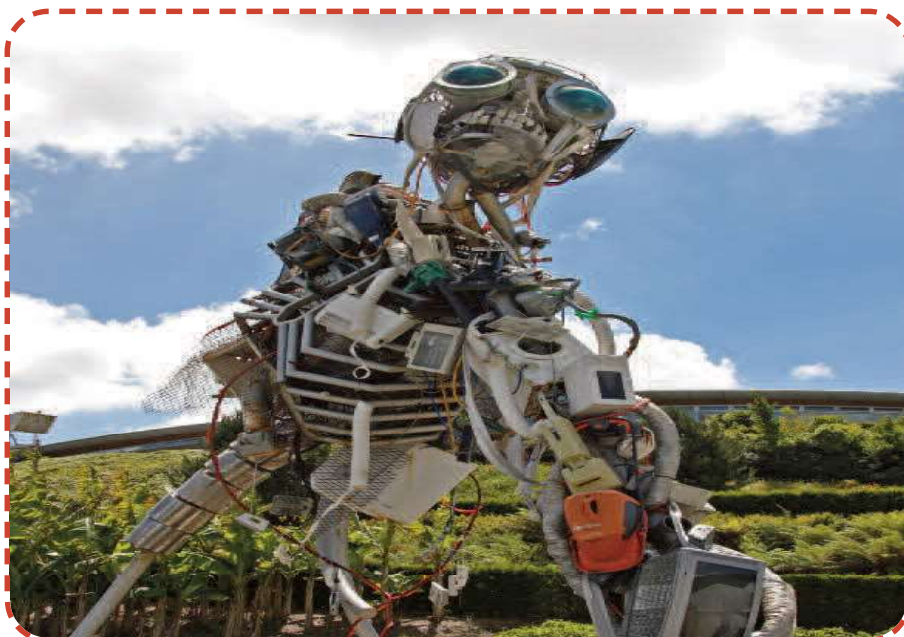
2^ο Φύλλο εργασίας Δραστηριότητες με εικόνες

1) Επιλέξτε μια (1) από τις διαθέσιμες εικόνες.

Εικ. 1
Ζώα στην παράνομη
χωματερή Ραχών Ικαρίας

Εικ. 2
Συλλογή τηγανέλαιου
που προορίζεται
για παραγωγή
καυσίμου,
στο 1ο ΕΠΑΛ
Αργυρούπολης

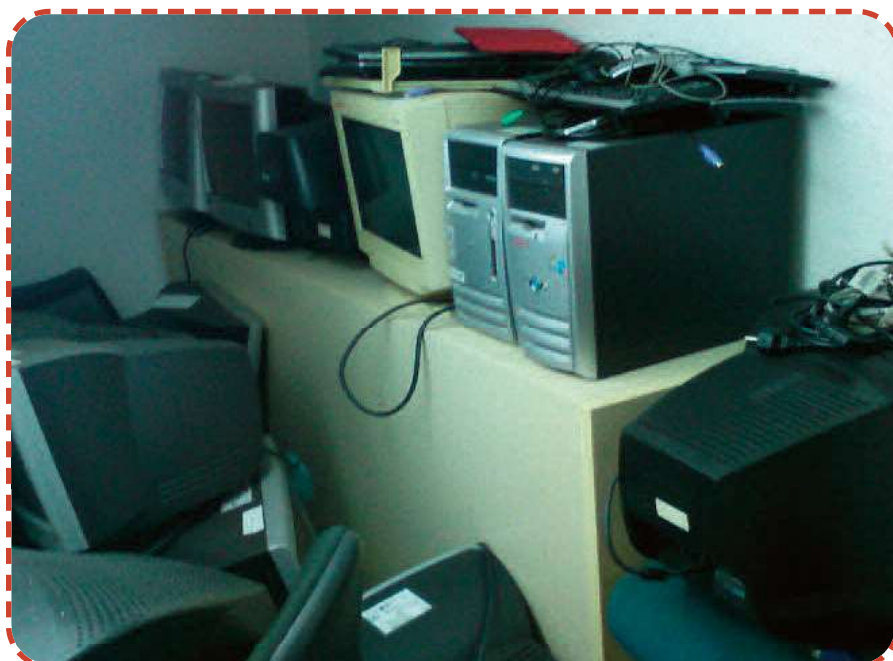

Εικ. 3
Τέχνη από
ανακυκλώσιμα
μπουκάλια

Εικ. 4
Μερίδες φαγητού
από την Αστική
μη Κερδοσκοπική
Εταιρεία «Μπορούμε»

Εικ. 5
Ηλεκτρονικά απόβλητα
σε χώρο προσωρινής
αποθήκευσης

Εικ. 6
Επαναχρησιμοποιούμενες
σακούλες για ψώνια

Εικ. 7
Κάδος κομποστοποίησης

Εικ. 8
Προϊόντα
(αλουμίνιο) από
Κέντρο Διαλογής
Ανακυκλώσιμων
Υλικών

Εικ. 9
Διάδρομος
σουπερμάρκετ,
προϊόντα σε αφθονία

Εικ.10
Ψάχνοντας
στα σκουπίδια
για φαγητό

Εικ. 11
Φωτιά σε παράνομη χωματερή

Εικ. 12
Κατασκευές
από επαναχρη-
σιμοποιημένα
υλικά

Πηγές φωτογραφιών

1. Ζώα στην παράνομη χωματερή Ραχών Ικαρίας, Κίνηση πολιτών Ραχών Ικαρίας, ευγενική προσφορά.
2. Συλλογή τηγανέλαιου που προορίζεται για παραγωγή καυσίμου, στο 1ο ΕΠΑΛ Αργυρούπολης, φωτογραφία των Καλαϊτζίδου Α., Τσαγκουρνού Κ.
3. Τέχνη από ανακυκλώσιμα μπουκάλια, φωτογραφία Χρόνη Χ.
4. Μερίδες φαγητού από την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Μπορούμε», ευγενική προσφορά.
5. Ηλεκτρονικά απόβλητα σε χώρο προσωρινής αποθήκευσης, φωτογραφία Ιωάννου Θ.
6. Επαναχρησιμοποιούμενες σακούλες για ψώνια, φωτογραφία Χρόνη Χ.
7. Κάδος κομποστοποίησης, φωτογραφία Χρόνη Χ.
8. Προϊόντα (αλουμίνιο) από Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών, φωτογραφία Ιωάννου Θ.
9. Διάδρομος σουπερμάρκετ, προϊόντα σε αφθονία, φωτογραφία εκπαιδευτικού.
10. Ψάχνοντας στα σκουπίδια για φαγητό, φωτογραφία Ιωάννου Θ.
11. Φωτιά σε παράνομη χωματερή, φωτογραφία Ικαριακή Ραδιοφωνία <http://ikariaki.gr>, ευγενική προσφορά.
12. Κατασκευές από επαναχρησιμοποιημένα υλικά από μαθητές του 1ου ΕΠΑΛ Αργυρούπολης, φωτογραφία των Καλαϊτζίδου Α., Τσαγκουρνού Κ.

2) Η εικόνα Νο...

- α) με κάνει να αισθάνομαι/να νιώθω/να σκέφτομαι/μου προκαλεί.
 - β) έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την εικόνα Νο. ...
 - γ) έρχεται σε πλήρη συμφωνία με την εικόνα Νο. ...
 - δ) απεικονίζει/δεν απεικονίζει μια όψη της πραγματικότητας για τη χώρα μου σήμερα
 - ε) κατά τη γνώμη μου οι ευθύνες για την κατάσταση που παρουσιάζεται ανήκουν σε συγκεκριμένα πρόσωπα/στην τοπική αυτοδιοίκηση/στο κράτος.
 - στ) κατά τη γνώμη μου για να βελτιωθεί η κατάσταση που παρουσιάζεται θα πρέπει να
-

3) Κατατάξτε τις εικόνες 1-12 με μία διαβαθμισμένη κλίμακα 1 έως 5 (όπου είναι εφικτό) τοποθετώντας σε κύκλο το αντίστοιχο νούμερο. Η προτεινόμενη διαβάθμιση θα αφορά τις παρούσες συνθήκες στην Ελλάδα.

4) Στη συνέχεια συζητήστε τα αποτελέσματα των καταγραφών σας.

Σημείωση: Οι δραστηριότητες αποτελούν προσαρμογή από ανάλογο παιδαγωγικό εργαστήριο που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου της ΠΕΕΚΠΕ στη Θεσσαλονίκη, 30/11/12-2/12/12.

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 1

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 2

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 3

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 4

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 5

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 6

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 7

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 8

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 9

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 10

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 11

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική

ΕΙΚΟΝΑ Ν° 12

Αποδεκτή	1	2	3	4	5	Μη αποδεκτή
Ρεαλιστική	1	2	3	4	5	Μη ρεαλιστική
Δίκαιη	1	2	3	4	5	Άδικη
Αποτελεσματική	1	2	3	4	5	Μη αποτελεσματική